

Με

αφορμή την πρώτη του μηνός Σεπτεμβρίου και την εορτή της συνάξεως της σεπτής Εικόνας της Παναγίας της Παμμακαρίστου, η οποία φυλάσσεται σήμερα στον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου στο Φανάρι, μέσα από την πάντοτε φιλοξενη ιστοσελίδα amen.gr θα θέλαμε να μιλήσουμε για την ιστορία της Ιεράς Μονής Παμμακαρίστου.

Ένα από τα σπουδαιότερα Μοναστήρια και σεβάσματα της Πόλεως, μάρτυρας μέχρι και σήμερα των περασμένων αλλά όχι χαμένων του Γένους μας, είναι και η Ιερά Μονή της Παναγίας της Παμμακαρίστου. Η ιστορία της Μονής ξεκινά τον 11ο αιώνα, όταν ο Μέγας Δομέστιχος και Κουροπαλάτης Ιωάννης Κομνηνός, έχτισε επάνω στον πέμπτο λόφο ένα αντρικό Μοναστήρι αφιερωμένο στην Παναγία.

Το 1294 ο ανηψιός εξ αγχυστείας του Αυτοκράτορος Μιχαήλ του Η' του Παλαιολόγου, Πρωτοστράτωρ Μιχαήλ Γκλάβας Ταρχανιώτης, προσθέτει στο Καθολικό της Μονής, ένα βόρειο κλίτος μαζί με τον Νάρθηκα. Το 1315 η Μαίρα, σύζυγος του Μιχαήλ Ταρχανιώτου, η οποία έγινε Μοναχή με το όνομα Μάρθα, χτίζει ένα παρεκκλήσιο δίπλα στο Ναό το οποίο προόριζε για την ταφή του συζύγου της. Η τελευταία προσθήκη πού έγινε, ήταν επί Αυτοκράτορος Ανδρονίκου του Γ' του Παλαιολόγου, ο οποίος χτίζει ένα ακόμα νάρθηκα. Σε αυτό το

Μοναστήρι, εναποτέθησαν τα οστά του Αυτοκράτορος Αλεξίου του Α΄ του Κομνηνού και αργότερα και της κόρης του Άννης Κομνηνής.

Το Καθολικό της Μονής, ήταν πλούσιο σε διάκοσμο κυρίως ψηφιδωτό. Σήμερα σώζονται ελάχιστα και αυτά βρίσκονται στο Παρεκκλήσι, όπως ο Παντοκράτωρ, οι όρθιοι Προφήτες, η Δέηση, η Βάπτιση, ένα τμήμα από την προσκύνηση των Μάγων και αρκετοί Άγιοι με το όνομα Γρηγόριος.

Η Παμμακάριστος, από την ίδρυσή της ήταν ένα αντρικό Μοναστήρι. Το 1400 μετατρέπεται σε γυναικείο και έτσι το βρίσκει η Άλωση της Πόλεως από τους Οθωμανούς το 1453. Σε αυτό το Μοναστήρι, θα μεταφέρει την έδρα του Πατριαρχείου, ο πρώτος Πατριάρχης μετά την Άλωση Γεννάδιος ο Σχολάριος το 1456 μετά τους Αγίους Αποστόλους.

Ο Ιστορικός της Αλώσεως Μιχαήλ Κριτόβουλος, μας διασώζει στο χρονικό του την συνάντηση του Πατριάρχου Γενναδίου του Σχολαρίου μετά του Σουλτάνου Μωάμεθ του Β΄ του Πορθητού πού έγινε στην Παμμακάριστο, όταν ο δεύτερος περνούσε έφιππος από την περιοχή. Όταν έμαθε ότι εκεί βρισκόταν το Πατριαρχείο κατέβηκε και εισήλθε στην Αυλή. Ο Πατριάρχης έσπευσε προς συνάντηση και εκεί ο Σουλτάνος “ηρώτησε πολλά δι’ ερμηνέως τον Πατριάρχην περί πίστεως πάντα των χριστιανών, και έδωκε αυτώ άδειαν και όρκον και θάρρος λέγειν και

διαλέγεσθαι φόβου χωρίς”. Αφού συνομίλησαν, ο Κριτόβουλος καταλήγει: “Και άλλα μυστήρια της πίστεως είπε και διεσαφήνισεν αυτώ. Όθεν ού μόνον απεδέξατο ευλαβώς, αλλ’ έκτοτε ηγάπα αυτόν τε τον Πατριάρχην πολλά σεβόμενος είχε και έπαυσε και της κακίας ήν είχε κατά το Γένος και ηγάπα έκτοτε ως εν πολλοίς εφάνει”. Η συνομιλία αυτή καταγράφηκε και εστάλη στον Σουλτάνο την οποία και διάβαζε με πολύ σεβασμό.

Η Παμμακάριστος θα μπορούσε να παραμείνει η έδρα του Πατριαρχείου, αλλά αυτό δεν έγινε. Και δεν έγινε, γιατί το 1587 ο Σουλτάνος Μουράτ ο Γ’ (1574 - 1592) γυρίζοντας νικητής από την κατάληψη της Γεωργίας και του Αζερμπαϊτζάν, μετέτρεψε την Μονή σε τέμενος με την ονομασία Φετιχιέ Τζαμί. “Ο Σουλτάνος αποστείλας εν τω δυστυχεί Πατριαρχείω εκείνω, εξέβеле τους εν αυτώ όντας κληρικούς τε και μοναχούς....”. Ο Αρχιδιάκονος του Πατριαρχείου Νικηφόρος, διέσωσε τα κειμήλια που φυλάσσονταν στο Ναό και τα μετέφερε μαζί με την έδρα του Πατριαρχείου στα “οσπίτια των Βλάχων” και στον Ναό της Παναγίας της Παραμυθίας στην συνοικία Βλάχ Σαράϊ. Γράφει ο Αθανάσιος Κομνηνός - Υψηλάντης. “Ούτως ούν οι Ρωμαίοι, έχασαν και την Παμμακάριστον τελευταίον και έχασαν τοςά τα εν Κωνσταντινουπόλει ιερά κειμήλια.Εγλύτωσε ούν ο Νικηφόρος βιβλία, εικόνας, λείψανα και άλλα όσα ήσαν μέσα”.

Η Ιερά Μονή της Παμμακαρίστου παραμένει από τότε Τζαμί, ενώ τα ιερά κειμήλια ακολούθησαν την πορεία του Πατριαρχείου εντός της έδρας του. Σήμερα σώζονται και διαφυλάσσονται στον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου στο Φανάρι. Ένα απο αυτά, είναι η περίφημη Εικών της Παναγίας, της ονομαζομένης και Παμμακαρίστου, η οποία εορτάζει κάθε 1η Σεπτεμβρίου ανήμερα της Ινδίκτου και της προστασίας του φυσικούν περιβάλλοντος. Η Ιερά αυτή εικών ανήμερα της εορτής της, τίθεται στο αριστερό μέρος του Σολέα εις προσκύνηση υπό του Πατριάρχου, των Αρχιερέων και του πιστού λαού του Θεού. Η Παναγία η Παμμακάριστος να φυλάττει τον Πατριάρχη του Γένους μας, το Πατριαρχείο μας, την Πόλη και όλη την Ρωμηοσύνη. Καλή χρονιά.

“Της Παναχράντου μορφής σου, την σεβασμίαν εικόνα σου οι στεφηφόροι βασιλείς και σεπτοί Πατριάρχαι και πάς ο κλήρος και λαός, αγνή Παμμακάριστε, προσπίπτοντες ευσεβώς, προσκυνούμεν κα δοξάζομεν τον πάντων ποιητήν”.

γράφει ο Αρχιμ.Ιωακείμ Οικονομικός,
Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος Ι.Μ.Κίτρους

Πηγή: amen.gr